

ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP CỦA HỌC SINH NGHỀ KHUYẾN NÔNG LÂM, TRƯỜNG CAO ĐẲNG LAI CHÂU THEO HƯỚNG TIẾP CẬN NĂNG LỰC

Đinh Thị Thu

Khoa Kinh tế tổng hợp, Trường Cao đẳng Lai Châu

Tóm tắt: Bài viết tập trung nghiên cứu việc đánh giá kết quả học tập của học sinh nghề khuyến nông lâm tại Trường Cao đẳng Lai Châu theo hướng tiếp cận năng lực (TCNL). Đánh giá theo TCNL không chỉ đo lường kiến thức lý thuyết mà còn xem xét khả năng vận dụng thực tế, giải quyết vấn đề và thích ứng với yêu cầu nghề nghiệp. Nội dung nghiên cứu bao gồm xây dựng tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá; phối hợp các phương pháp (PP) đánh giá đa dạng như bài tập tình huống, thực hành thực tế, phản hồi từ doanh nghiệp; và kết hợp đánh giá của giảng viên với tự đánh giá của HS. Kết quả nghiên cứu đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo, đảm bảo HS có đủ năng lực để đáp ứng yêu cầu thực tế của ngành nông lâm nghiệp, góp phần phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ địa phương và đất nước.

Từ khóa: Đánh giá kết quả học tập, tiếp cận năng lực, giáo dục nghề nghiệp, khuyến nông lâm, Trường Cao đẳng Lai Châu, phương pháp đánh giá, tiêu chí đánh giá.

EVALUATION OF LEARNING OUTCOMES OF AGRICULTURAL EXTENSION AND FORESTRY VOCATIONAL STUDENTS AT LAI CHAU COLLEGE BASED ON COMPETENCY-BASED APPROACH

Đinh Thị Thu

Faculty of General Economics, Lai Chau College

Abstract: This study focuses on evaluating the learning outcomes of agricultural extension and forestry vocational students at Lai Chau College using a competency-based approach. Competency-based assessment not only measures theoretical knowledge but also considers the ability to apply knowledge in practice, solve problems, and adapt to professional requirements. The research covers the development of standards and assessment criteria, the integration of diverse assessment methods such as case studies, practical training, and feedback from enterprises, as well as the combination of instructor evaluation with student self-assessment. The findings propose solutions to enhance the quality of training, ensuring that students acquire sufficient competencies to meet the practical demands of the agricultural and forestry sectors, thereby contributing to the development of a high-quality workforce for the local community and the nation.

Keywords: Learning outcomes assessment, competency-based approach, vocational education, agricultural extension and forestry, Lai Chau College, assessment methods, assessment criteria.

Nhận bài: 20/02/2025

Phản biện: 08/03/2025

Duyệt đăng: 12/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục nghề nghiệp đóng vai trò quan trọng trong việc đào tạo nguồn nhân lực có kỹ năng, đáp ứng nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt trong bối cảnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Đảng và Nhà nước ta luôn xác định giáo dục nghề nghiệp là một trong những yếu tố then chốt để nâng cao chất lượng lao động, góp phần phát triển bền vững đất nước. Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Hội nghị Trung ương 8 (khóa XI) về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đã nhấn mạnh: “*Giáo dục và đào tạo phải chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học; học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn; giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội.*” Quan điểm khẳng định sự cần thiết của việc đổi mới phương pháp giảng dạy và đánh giá theo hướng TCNL, nhằm giúp người học có thể áp dụng kiến thức vào thực tiễn, nâng cao hiệu quả học tập và làm việc sau khi tốt nghiệp.

Việc đổi mới đánh giá kết quả học tập theo hướng TCNL là yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao chất lượng đào tạo nghề, đặc biệt là trong lĩnh vực khuyến nông lâm – một ngành có vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế nông nghiệp, nông thôn. Đánh giá theo hướng TCNL không chỉ đo lường kết quả học tập qua điểm số, mà còn xem xét khả năng vận dụng kiến thức, kỹ năng và thái độ của học sinh trong thực tế nghề nghiệp. Trường Cao đẳng Lai Châu, với nhiệm vụ đào tạo nhân lực trong lĩnh vực nông nghiệp, cần có sự đổi mới trong phương thức đánh giá kết quả học tập nhằm nâng cao năng lực thực hành, tư duy sáng tạo và khả năng thích ứng của HS với nhu cầu lao động thực tiễn. Tuy nhiên, hiện nay, việc triển khai đánh giá theo hướng TCNL vẫn còn nhiều thách thức về PP, tiêu chí đánh giá, cũng như sự phối hợp giữa nhà trường, doanh nghiệp và cộng đồng. Vì vậy, bài viết “*Đánh giá kết quả học tập của học sinh nghề khuyến nông lâm, trường Cao đẳng Lai Châu theo hướng tiếp cận năng lực*” được thực

hiện nhằm phân tích thực trạng, chỉ ra những hạn chế và đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo nghề tại trường, góp phần đào tạo nguồn nhân lực nông nghiệp có tay nghề cao, đáp ứng nhu cầu phát triển bền vững của địa phương và đất nước.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số khái niệm

i. Đánh giá kết quả học tập

Đánh giá kết quả học tập là quá trình thu thập, phân tích và diễn giải thông tin về mức độ đạt được mục tiêu học tập của người học. Đây là một hoạt động quan trọng trong giáo dục nhằm xác định mức độ tiếp thu kiến thức, kỹ năng và thái độ của học sinh, đồng thời cung cấp cơ sở để điều chỉnh PP giảng dạy, cải thiện chất lượng đào tạo.

Theo Luật Giáo dục (2019), đánh giá kết quả học tập được xem là một phần trong quá trình giáo dục nhằm *"xác định mức độ đạt được mục tiêu giáo dục của người học, giúp điều chỉnh nội dung, phương pháp giảng dạy và nâng cao chất lượng đào tạo"*. Tổ chức UNESCO (2005) định nghĩa đánh giá kết quả học tập là *"một quá trình có hệ thống nhằm xác định mức độ người học đạt được các chuẩn đầu ra mong đợi thông qua các công cụ đo lường khác nhau như bài kiểm tra, quan sát thực hành và đánh giá thái độ"*. Theo Bloom (1971), đánh giá kết quả học tập có thể được phân loại thành ba lĩnh vực chính: Lĩnh vực nhận thức (Cognitive Domain): Đánh giá khả năng tiếp thu, hiểu biết và vận dụng kiến thức. Lĩnh vực kỹ năng (Psychomotor Domain): Đánh giá năng lực thực hành, kỹ năng vận động và thao tác nghề nghiệp. Lĩnh vực thái độ (Affective Domain): Đánh giá động lực học tập, thái độ, đạo đức nghề nghiệp và ý thức trách nhiệm.

Các hình thức đánh giá kết quả học tập: Đánh giá theo quá trình (Formative Assessment): Được thực hiện trong suốt quá trình học tập nhằm điều chỉnh phương pháp giảng dạy và giúp người học cải thiện kết quả. Đánh giá tổng kết (Summative Assessment): Được thực hiện vào cuối một khóa học hoặc giai đoạn học tập để xác định mức độ đạt được của người học. Đánh giá theo tiêu chí (Criterion-Referenced Assessment): So sánh kết quả của người học với một bộ tiêu chí cụ thể thay vì so sánh với người khác. Đánh giá theo năng lực (Competency-Based Assessment): Đánh giá mức độ người học có thể áp dụng kiến thức và kỹ năng vào thực tế.

Ý nghĩa của đánh giá kết quả học tập: Giúp xác định mức độ hoàn thành mục tiêu giáo dục. Định hướng cải tiến chương trình đào tạo và PP giảng dạy. Tạo động lực cho người học trong quá trình

học tập. Cung cấp thông tin cho nhà quản lý giáo dục trong việc hoạch định chính sách.

ii. Năng lực

Năng lực là khả năng tổng hợp kiến thức, kỹ năng và thái độ để thực hiện hiệu quả một nhiệm vụ hoặc giải quyết một vấn đề trong thực tế. Năng lực không chỉ thể hiện qua sự hiểu biết lý thuyết mà còn qua khả năng vận dụng linh hoạt vào các tình huống cụ thể. Theo cách tiếp cận giáo dục, năng lực được chia thành nhiều nhóm như năng lực chung (tư duy phản biện, giao tiếp, sáng tạo) và năng lực chuyên môn (các kỹ năng đặc thù theo ngành nghề). Trong giáo dục nghề nghiệp, năng lực được đánh giá dựa trên khả năng thực hành, ứng dụng kiến thức vào công việc, góp phần nâng cao chất lượng lao động và hiệu quả làm việc.

iii. Đánh giá KQHT theo tiếp cận năng lực (TCNL)

Đánh giá kết quả học tập theo TCNL là quá trình đo lường mức độ người học có thể vận dụng kiến thức, kỹ năng và thái độ vào thực tiễn thay vì chỉ đánh giá trên nền tảng ghi nhớ lý thuyết. Cách tiếp cận này nhấn mạnh vào khả năng thực hành, giải quyết vấn đề và thích ứng với yêu cầu nghề nghiệp trong môi trường thực tế. Đánh giá theo TCNL thường sử dụng các phương pháp đa dạng như quan sát thực hành, bài tập tình huống, dự án thực tế và đánh giá phản hồi từ doanh nghiệp. Điều này giúp phản ánh chính xác năng lực của người học, đảm bảo họ có thể đáp ứng yêu cầu công việc ngay sau khi tốt nghiệp, đồng thời thúc đẩy quá trình học tập chủ động, sáng tạo và phát triển bền vững.

2.2. Một số biện pháp

2.2.1. Xây dựng và công khai các tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá kết quả học tập theo TCNL

Xây dựng và công khai các tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá kết quả học tập theo TCNL là một bước quan trọng nhằm nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng nhu cầu thực tiễn. Việc xây dựng tiêu chuẩn đánh giá cần dựa trên chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo, đảm bảo người học không chỉ nắm vững kiến thức chuyên môn mà còn có khả năng thực hành, tư duy sáng tạo và giải quyết vấn đề trong lĩnh vực nông lâm nghiệp. Các tiêu chí đánh giá cần bao gồm kiến thức nền tảng về kỹ thuật canh tác, chăn nuôi, bảo vệ rừng, kỹ năng vận dụng công nghệ trong sản xuất, cũng như thái độ trách nhiệm với cộng đồng và môi trường. Việc công khai các tiêu chí này giúp đảm bảo tính minh bạch, tạo điều kiện để giảng viên, HS và doanh nghiệp có sự thống nhất trong quá trình giảng dạy, học tập và đánh giá. Đồng thời, điều này cũng giúp HS định hướng tốt hơn trong quá trình rèn

luyện, phát triển năng lực nghề nghiệp, đáp ứng nhu cầu lao động thực tế của địa phương và ngành nông nghiệp nói chung.

2.2.2. Sử dụng phối hợp các phương pháp, hình thức đánh giá năng lực vào đánh giá kết quả học tập

Sử dụng phối hợp các PP, hình thức đánh giá kết quả học tập theo TCNL là một yêu cầu cần thiết nhằm đảm bảo đánh giá toàn diện năng lực của người học. Thay vì chỉ dựa vào bài kiểm tra lý thuyết, việc kết hợp nhiều PP đánh giá như quan sát thực hành, bài tập tình huống, đánh giá dựa trên dự án thực tế và phản hồi từ doanh nghiệp sẽ giúp đo lường chính xác khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Các hình thức đánh giá có thể bao gồm bài kiểm tra kỹ năng nghề nghiệp, thực hành trên đồng ruộng, thuyết trình báo cáo dự án khuyến nông, hoặc tham gia các chương trình tập huấn thực tế tại địa phương. Ngoài ra, việc sử dụng đánh giá theo quá trình (Formative Assessment) trong suốt khóa học giúp giảng viên có thể theo dõi sự tiến bộ của HS, điều chỉnh PP giảng dạy kịp thời, đồng thời khuyến khích HS chủ động học tập. Việc phối hợp linh hoạt các PP này không chỉ giúp đánh giá chính xác năng lực chuyên môn mà còn rèn luyện kỹ năng mềm, tư duy phản biện và tinh thần trách nhiệm, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực cho ngành nông lâm nghiệp.

2.2.3. Kết hợp Đánh giá của GV với tự đánh giá của HS

Kết hợp đánh giá của GV với tự đánh giá của HS trong đào tạo nghề khuyến nông lâm tại Trường Cao đẳng Lai Châu là một PP hiệu quả nhằm nâng cao chất lượng đánh giá kết quả học tập theo TCNL. Đánh giá của GV giúp đảm bảo tính khách quan, chính xác trong việc đo lường mức độ đạt được các tiêu chí về kiến thức, kỹ năng và thái độ của người học. Trong khi đó, tự đánh giá giúp HS tự nhận thức được điểm mạnh, điểm yếu của bản thân, từ đó điều chỉnh phương pháp học tập và nâng cao năng lực tự học, tự rèn luyện.

Quá trình kết hợp có thể thực hiện bằng cách để HS tự đánh giá thông qua các bài kiểm tra phản ánh thực tế, nhật ký học tập, hoặc bài thu hoạch cá

nhân, sau đó so sánh với nhận xét của GV. GV có thể hướng dẫn HS sử dụng bảng tiêu chí đánh giá cụ thể để đối chiếu với năng lực thực tế của mình, từ đó giúp họ hiểu rõ hơn về yêu cầu nghề nghiệp. Ngoài ra, việc kết hợp phản hồi từ GV và quá trình tự đánh giá cũng giúp HS phát triển tư duy phản biện, khả năng tự điều chỉnh và ý thức trách nhiệm trong học tập. Sự phối hợp này không chỉ tạo động lực học tập mà còn giúp HS sẵn sàng hơn khi bước vào môi trường làm việc thực tế, đáp ứng tốt hơn yêu cầu của ngành khuyến nông lâm.

III. KẾT LUẬN

Việc đánh giá kết quả học tập theo TCNL đối với HS nghề khuyến nông lâm tại Trường Cao đẳng Lai Châu là một yêu cầu quan trọng nhằm nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng nhu cầu thực tiễn của ngành nông lâm nghiệp và thị trường lao động. Cách tiếp cận trên giúp đo lường mức độ tiếp thu kiến thức mà còn đánh giá khả năng vận dụng, giải quyết vấn đề và thích ứng với thực tế nghề nghiệp.

Thông qua việc xây dựng và công khai các tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá, nhà trường có thể đảm bảo tính minh bạch, khách quan và tạo điều kiện để người học chủ động rèn luyện năng lực của mình. Đồng thời, sự kết hợp linh hoạt giữa các PP đánh giá như bài tập tình huống, thực hành nghề nghiệp, dự án thực tế và phản hồi từ doanh nghiệp sẽ giúp phản ánh chính xác năng lực của HS. Việc phối hợp đánh giá từ GV với tự đánh giá của HS cũng góp phần nâng cao ý thức tự học, tự rèn luyện và phát triển kỹ năng nghề nghiệp một cách toàn diện.

Tuy nhiên, để thực hiện hiệu quả mô hình đánh giá theo TCNL, nhà trường cần tiếp tục cải tiến PP giảng dạy, tăng cường hợp tác với các doanh nghiệp nông lâm nghiệp, cũng như đầu tư vào cơ sở vật chất phục vụ thực hành. Sự đổi mới trong đánh giá kết quả học tập không chỉ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo mà còn giúp HS ngành khuyến nông lâm có đủ năng lực để đáp ứng yêu cầu thực tiễn, góp phần phát triển nông nghiệp bền vững và phục vụ tốt hơn cho sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2014). *Luật Giáo dục nghề nghiệp*. Hà Nội: Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia.
- [2]. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội.
- [3]. Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội (2017). *Thông tư số 15/2017/TT-BLĐTBXH về quy định chuẩn đầu ra trong giáo dục nghề nghiệp*. Hà Nội.
- [4]. Nguyễn Văn Cường (2019). *Đánh giá năng lực trong giáo dục nghề nghiệp: Lý luận và thực tiễn*. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
- [5]. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). *Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being*. American Psychologist, 55(1), 68–78.